

V Bruseli 24. apríla 2026
(OR. en)

8263/26

EDUC 113
JEUN 62
EMPL 98
SOC 216
COMPET 481

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Základné zručnosti a európsky vzdelávací priestor: budovanie mostov pre budúcnosť – výmena názorov

Delegáciám v prílohe zasielame orientačnú poznámku predsedníctva na uvedenú tému na účely výmeny názorov na zasadnutí Rady (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport) 11. mája 2026.

Základné zručnosti a európsky vzdelávací priestor: budovanie mostov pre budúcnosť

orientačná poznámka predsedníctva

(Rada pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport)

Náš svet sa mení nebývalým tempom. Zrýchľujúca sa technologická transformácia vrátane rýchleho vývoja a využívania umelej inteligencie, demografické výzvy, geopolitické, zdravotné a klimatické krízy, ako aj zložité spoločenské a hospodárske výzvy vytvárajú novú realitu. Vzhľadom na tieto zmeny čelí EÚ aj výzve v oblasti konkurencieschopnosti: menia sa potreby trhu práce, čo si vyžaduje prispôsobivosť, a tá zahŕňa schopnosť rekvalifikovať sa, zlepšovať si zručnosti a reagovať na vyvíjajúce sa pracovné požiadavky.

V tejto súvislosti zohrávajú systémy vzdelávania a odbornej prípravy v Európe kľúčovú úlohu pri podpore inovácie a zvyšovaní európskej konkurencieschopnosti, riešení spoločenských výziev a zvyšovaní odolnosti. Zároveň sa od nich čoraz viac očakáva, že budú podporovať jednotlivcov nielen pri prístupe k zamestnaniu, ale aj pri ich osobnom rozvoji ako aktívnych, informovaných a odolných občanov schopných orientovať sa v zložitom a rýchlo sa vyvíjajúcom prostredí.

Na tento účel sa systémy vzdelávania a odbornej prípravy musia naďalej vyvíjať, aby ľudia pripravili na rýchlo sa meniacu budúcnosť, ktorá prináša premeny v spoločnosti, hospodárstve aj na trhu práce. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné neustále prispôsobovať národné stratégie, identifikovať politické opatrenia na zlepšenie vzdelávacích výstupov a v konečnom dôsledku zvýšiť úspech vo vzdelávaní pre všetkých učiacich sa.

V rámci európskeho vzdelávacieho priestoru členské štáty uznávajú, že systémy vzdelávania a odbornej prípravy majú zásadný význam pre vybavenie jednotlivcov zručnosťami a kompetenciami potrebnými na to, aby sa im darilo v živote, na trhu práce a v spoločnosti.

Uznesenie Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030), ako aj významná práca, ktorá sa doteraz vykonala v Rade v rámci príprav jeho druhého cyklu, sú dôkazom pretrvávajúcej snahy o kvalitu, rovnosť, inklúziu a úspech pre všetkých, ako aj odhodlania plne dobudovať európsky vzdelávací priestor do roku 2030.

Stanovili sa ciele na monitorovanie pokroku a identifikáciu výziev. Ide konkrétne o cieľ znížiť do roku 2030 podiel 15-ročných žiakov, ktorí dosahujú slabé výsledky v čítaní, matematike a prírodných vedách, pod 15 %, ako aj cieľ znížiť v rovnakom čase podiel ôsmakov so slabými výsledkami v počítačovej a informačnej gramotnosti pod 15 %. Dôkazy na úrovni EÚ naznačujú, že pokrok je vo vzťahu k cieľom dohodnutým v roku 2021 naďalej nerovnomerný. Hoci v určitých oblastiach možno pozorovať pozitívne trendy, naďalej je problematické zabezpečiť, aby všetci učitelia sa získali to, čo potrebujú na dosiahnutie úspechu v rýchlo sa meniacom kontexte. To si vyžaduje kritické zhodnotenie súčasných politických prístupov a stratégií, a najmä preskúmanie spôsobov poskytovania účinnejšej podpory všetkým vzdelávajúcim sa osobám. Vysoké politické ambície sa musia lepšie zosúladiť s účinným vykonávaním, aby sa zabezpečili lepšie výsledky. V tejto súvislosti zostáva hlavným cieľom koordinácia a súdržnosť iniciatív v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy na úrovni EÚ, a to najmä tých, ktoré sa týkajú zručností a kompetencií, a konzistentná podpora vnútroštátnych systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

Z nedávnych iniciatív na úrovni EÚ jasne vyplýva potreba investovať do zručností a kompetencií. Dôraz na ľudský kapitál sa považuje za kľúč k prosperite EÚ, jej hospodárskej odolnosti a jedinečnému sociálnemu trhovému hospodárstvu. V oznámení Komisie o únii zručností sa zdôrazňuje, že na zabezpečenie všeobecného prístupu k vzdelávaniu, celoživotnému vzdelávaniu a pracovným príležitostiam a na zvládanie transformácie a kríz je potrebný silnejší vzdelanostný základ a zručnosti pre všetkých. Cieľom Akčného plánu Komisie pre základné zručnosti je podporiť členské štáty pri zlepšovaní výsledkov v oblastiach, ako je gramotnosť, matematika, prírodné vedy, digitálne a občianske zručnosti, ako aj prispieť k dosahovaniu všeobecnejších cieľov súvisiacich s konkurencieschopnosťou, odolnosťou a demokratickou účasťou.

Hoci neexistuje jednotné chápanie pojmu „základné zručnosti“, na účely tejto výmeny názorov sa dôraz kladie na základné zručnosti, ktoré by mal každý jednotlivec získať ako minimálny základ pre rast prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy, celoživotného vzdelávania, zamestnateľnosti a aktívnej účasti na živote spoločnosti. Toto chápanie by mohlo znamenať komplexnejší prístup zo širšieho hľadiska, ktorý by zahŕňal aj prierezové zručnosti, ako je kritické myslenie, komunikácia, prispôsobivosť, spolupráca a občianska angažovanosť, ktoré sú nevyhnutné nielen na všetkých úrovniach a vo všetkých typoch vzdelávania a odbornej prípravy, ale aj počas celého života.

Pokiaľ ide o budúcnosť, tieto základné zručnosti sa musia nielen posilňovať, ale aj neustále prehodnocovať vzhľadom na vznikajúcu realitu, aby sa jednotlivcom poskytla skutočná podpora pri dosahovaní úspechu v živote, práci a v rámci demokratickej spoločnosti, ako aj pri zvládaní zložitých situácií, neistôt a zmien. Systémy vzdelávania a odbornej prípravy musia predvídať zmeny, prispôbovať základné vzdelávanie novým potrebám a zabezpečiť, aby boli vzdelávajúce sa osoby vybavené tak na súčasné výzvy, ako aj na budúce príležitosti. To si vyžaduje aj začlenenie perspektívy celoživotného vzdelávania do všetkých úrovní a typov vzdelávania a odbornej prípravy, čím sa zabezpečí, aby príležitosti na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu boli dostupné vo všetkých fázach života.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti predsedníctvo vyzýva ministrov, aby v rámci výmeny názorov na túto tému odpovedali na nasledujúce otázky. Žiadame vás, aby ste svoje príspevky obmedzili na maximálne tri (3) minúty.

1. Ako by sa vzhľadom na toto rýchlo sa vyvíjajúce prostredie mali vnútroštátne stratégie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy prispôbiť tak, aby učiacich sa vybavili základnými zručnosťami, ktoré potrebujú na to, aby uspeli v súčasnosti a zvládli budúce výzvy? Sú naše systémy vzdelávania a odbornej prípravy dostatočne flexibilné a orientované na budúcnosť, aby plnili svoje poslanie?
2. Ako môže spolupráca na úrovni EÚ, najmä prostredníctvom európskeho vzdelávacieho priestoru a prípadne v synergii s úniou zručností, najlepšie podporiť túto transformáciu?